

L I T V A N I A.

ciorumque, eum judicet & puniat, rebellem vero Campiductori indicet.

XLV Quod si aliquis commilitonum, sociorumve, sive ipse locum-tenens, articulos suprascriptos, honoris & capitis pœna præmunitos, juste & legitime non observaverit, eum Rotmagister suus Campiductori sub fidejussione & nobilitatis honore ordinate transmittat.

Diviso Lituanie.

Lituanie magnus Ducatus nunc in decem Palatinatus, seu provincias præcipuas est divisus, quarum metropolis & caput hoc tempore est *Vilna*, sedes Palatini inter Lituanos primi. Secundus Palatinatus est *Trocensis*, cujus oppida sunt, *Grodna* ad Cronium fluvium, ubi Stephanus rex Poloniae obiit. *Layna* ad Croni & Vilie confluentes, *Kowno*, *Lida* & *Vpita*. Tertius Palatinatus est *Minscensis*. Ibi *Minsko* civitas & arx *Keidanow*, *Radoskowice*, *Borissow*, *Loboijsko*, *Swislocz*, *Bobrojsko*, & *Odruczko*. Quartus Palatinatus est *Novogrodenfis*, in quo *Novogrodeck*, civitas ampla & lignea, *Slonim*, *Wolkovjsko*, *Msczibow*, & alia oppida complura. Quintus Palatinatus est *Brestiensis*, à Brestia civitate ampla & lignea sic denominatus, & in hoc civitas est *Pinsko*. Sextus Palatinatus est *Volhinie*, in qua *Iuczko* Episcopi sedes, *Volodomiria*, *Krzemenesia*. Septimus Palatinatus est *Kioviae*, quæ urbs quondam amplissima & vetustissima, ut ruinae, quæ ad sex milliaria se extendunt, facile indicant, fuit ad Borysthenem sita. Ibi sunt *Circass*, *Kaniow*, & *Moses* oppida. Octavus Palatinatus est *Mieci slavienfis* ad Bosam & Borysthenem in finibus Moscovie. Ibi *Mieci slavia*, *Dambrowna*, *Cobysk*, *Sklow* Comitatus, *Mobilow*, *Bychow*, *Reczyca*, *Strissin* oppida cum arcibus sita sunt. Nonus Palatinatus est *Vitebsiensis*, in quo *Vitebsk* civitas ad Dunam fluvium sita, & *Orscha*, ad Borysthenem. Decimus Palatinatus est *Polocensis*, qui à *Polocxko*, ad *Polotæ* & *Dunæ* confluentes inter *Vitebscam* & *Livoniam* interjecta nomen sortitur. Ibi *Disna*, *Drissa*, & *Druha* oppida cum arcibus visuntur.

Vilna Metropolis descriptio.

Inter omnes urbes excellit *Vilna*, civitas admodum populosa & ampla, Episcopatu insignis. Indigenis *Vilenzki*, Germanis autem vulgo *die Wilde*, nomen hoc sortita à flumine præterlabente, ejusdem appellationis, quod in *Lituania* ortum *Niemen* fluvio conjunctum *Mari Prutenico* miscetur. Muro cincta est, & portis quæ nunquam clauduntur. Domus in universum sunt lignæ, depressæ, ac humiles, nec cubilibus, nec coquinis, imo nec stabulis, licet jumenta & bestias complures alant, distinctæ, nec optimo etiam delectu collocatæ, certis quibusdam plateis exceptis, in quibus ab exteris nationibus, quæ commerciorum gratia hanc urbem frequentant, lapidæ & elegantes constructæ sunt ædes, quibus Germanorum & Palatii vicus condecorantur. Regium est *Vilnæ palatium*,

alterum, admodum amplum, plana cœnaculorum structura celebre: alterum turribus in monte conspicuum, ad radices armamentarium habens, in quo machinæ bellicæ omnis generis non paucæ videntur, cum tamen in universa parsim *Lituania*, nulla ullius metalli sectura, venave reperiatur. Templâ pleraque lapidea sunt, quædam etiam lignea. Diversis namque diversarum religionum cultoribus sectæ suæ exercitium permittitur. Elegans est *Bernardinorum cœnobium*, secto ex lapide, venusta structura clarum. Quemadmodum & *Rutenorum aula*, in qua ipsi merces suas, ex *Moscovia* allatas, distrahunt, utpote luporum, vulpium, maxime albarum, martrum, zabelarum, hermilinorum, leopardorum & nobilissimas id genus alias pelles. Fontes diversis in plateis habent, ad publicos oppidanorum usus varios, omnes tamen eodem ex capite, juxta Germanorum portam constituto, derivatos. Suburbia non sunt, quemadmodum in urbibus bene constitutis, varia, diversis discreta nominibus, sed uno & perpetuo quodam suburbio septa & circumvallata *Vilna* conspicitur, ubi infinitus ædicularum numerus, nullo delectu, nullo platearum ordine, sed pro agresti barbarorum voluntate, prout fors & occasio tulit, quasi consitus videtur. Alibi namque casas hæc suas, ex pinorum aliquot trabibus, rudi structura compactas, huc deferunt, & quo libuerit, indiscriminatim collocant. Extra portam, quæ regiam respicit arcem, dimidiato à *Vilna* milliari, *Sigismundus Rex* domum, regiam illam quidē, sed totam ligneam, ab urbanis curis recessui construxit, cum nemusculo & vivario, in quo omnis generis feræ sumtu permagno aluntur; vulgo *Wersupa*, id est, juxta aquas, quibus vicina est, dicitur. *Vilnensis* porro populus, & quotquot itidem suburbanas incolunt casas, agrestes sunt, servilibusq; ingenii, artibus plane nullis aut liberalibus disciplinis culti, nec iisdem dediti, inertes, desides ac ignavi, libertate nulla fruuntur, sed servi sunt, & mancipiorum instar à nobilitate habentur, quo etiam ipsi genere vitæ delectari videntur. Dominos namque suos, tum primum amant, ipsisque multo fidelius & promptius obsequia præstant, si verbis verberibusque immitius tractentur. Ita ut heros suos, à quibus non egregie vapulant, tanquam eos, qui moribus ipsos bonis non imbuant, deserant. Vino licet careant, poculis tamen indulgent, & genio. Medo ipsis & cerevisia potus est, frequens vini adusti, cepæ & allii usus, in domibus suis perpetuo fumo oppletis, (non enim ulla fumabula habent) qui videndi ipsis acie admittit, ut non alibi plures, quam in hac urbe cæci sint homines. Nullus in ædibus ipsorum ornatus, nec pretiosa videtur supellex. Videas parentes cum liberis, jumentis, ac bestiis ad focum eodem in hypocausto fetido agere,